

MUSİKİ MUALLİM MEKTEBİ'NDEN GÜNÜMÜZE ÖĞRETMEN YETİŞTİREN KURUMLARDA PİYANO EĞİTİMİ *

†Prof. Gül Çimen

*1924-2004 Musiki Muallim Mektebinden Günümüze
Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sempozyumu Bildirisi
SDÜ, 7-10 Nisan 2004, Isparta

Giriş

Bu bildiri de Musiki Muallim Mektebi'nden (MMM) günümüze müzik öğretmeni yetiştiren kurumların öğretim programlarında piyano eğitimine ders saati ve içerik olarak yer verilme durumları, programlarda görev alan piyano eğitimcilerinin kaynağı, piyano eğitiminin son durumu ele alınacak ve konuya ilişkin öneriler sunulmuştur.

Müzik öğretmeni yetiştiren kurumlar sırasıyla Musiki Muallim Mektebi, Eğitim Enstitüsü Müzik Bölümleri, Yüksek Öğretmen Okulu Müzik Bölümleri, Eğitim Fakülteleri Müzik Bölümleri ve Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümlerinin Müzik Eğitimi Anabilim Dalları olarak beş grupta ele alınabilir.

Musiki Muallim Mektebi

1924 yılında, Ankara'da ortaöğretime müzik öğretmeni yetiştirmek amacıyla orta dereceli bir okul olarak kurulmuştur. 1925'de yayınlanan MMM Talimatnamesi'nde keman, piyano, flüt ve viyolonsel olmak üzere dört çalgıdan birinin zorunlu olduğu belirtilmekte ve piyano eğitimine ait başka bir bilgi bulunmamaktadır. Aynı okulun 1931'de değişen talimatnamesinde, öğretmenlik yapabilmek için her öğrencinin keman öğrenmeye mecbur olduğu, ayrıca kendisine yetenek ve fiziksel durumuna göre ikinci bir çalgının da öğretilbileceği ifade edilmektedir (Uçan, 1982,195). Bu programda piyano eğitimine ilişkin bilgi bulunmamaktadır. Okulun 1931 yılı, piyano dalı mezunlarından besteci ve eğitimci Faik Canselen ve Prof. Nimet Karatekin ile yapılan sözlü görüşme sonucunda, MMM'nde piyanonun önem verilen bir çalgı olduğu ve piyano eğitiminin kesintisiz sürdürüldüğü anlaşılmaktadır.

MMM'nin ilk öğretmenleri 1924'de İstanbul'dan Ankara'ya nakledilen ve "Riyaset-i Cumhur Musiki Heyeti" adını alan Muzika-i Humayın'da görev yapmakta olan müzisyenlerdi. Okulun ilk piyano eğitimcisi olan İhsan Küncer, Muzika-i Humayun'dan yetişmiş bir müzisyen olup aynı zamanda muzika okulunun müdürlüğünü ve şefliğini de yürütmekteydi. 1925 ve 1928 yıllarında, devlet tarafından sanatçı-eğitimci olarak yetiştirilmek üzere Avrupa'ya gönderilen öğrencilerden, Fransa'da piyano ve bestecilik eğitimi alan Ulvi Cemal Erkin 1930'da; Almanya'da piyano ve piyano pedagojisi öğrenimini tamamlamış olan Ferhunde Remzi (Erkin) 1931'de, MMM'ne piyano öğretmeni olarak atandılar. 1936 yılında, Paul Hindemith'in önerisi ile, Almanya'dan Prof. Eduard Zuckmayer Musiki Muallim Mektebine öğretmen olarak getirildi. Aynı yıl MMM içerisinde Ankara Devlet Konservatuvarı açıldı ve iki kurum iki yıl süreyle aynı binada eğitim öğretime devam etti. Bu dönemde Ferhunde Erkin, Ulvi Cemal Erkin ve Eduard Zuckmayer iki okulda da piyano öğretmeni olarak görev aldılar.

† GÜ.GSEB. MÖABD Öğretim Üyesi

Gazi Terbiye Enstitüsü Müzik Şubesi (Gazi Eğitim Enstitüsü Müzik Bölümü)

MMM'nin "fiziki yapı-kullanım ve işleyiş olarak zamanla daha çok ve giderek yalnızca sanatçı yetiştiren bir kuruma dönüştürülmesi üzerine, müzik öğretmeni yetiştirme işi, 1937-1938 eğitim yılında Gazi Orta Muallim Mektebi ve Terbiye Enstitüsü'nde açılan Müzik Şubesi'nde sürdürülmeye başlamıştır"(Uçan,1994, s.40). Gazi Terbiye Enstitüsü Müzik Şubesi 1941 yılı müfredat programında, esas çalgı piyano dersi üç yıl, haftada bir saat olarak yer almaktadır. Ayrıca derslerde öğretmenin her öğrenci ile birer saat ayrı ayrı meşgul olacağı ve öğrencinin ders dışında haftada en az 20 saat çalgısına çalışacağı açıklaması yer almaktadır. (1944'de ders dışı çalışma 24 saate çıkarılmıştır.) Yardımcı çalgı piyano dersi ilk yıl haftada yarım saat, ikinci yıldan itibaren bir saat olmak üzere okutulmaktadır.

1941 programında üç yıllık piyano eğitimi sürecinde öğrencilere kazandırılması öngörülen beceriler (hedefler) ile birlikte kullanılacak öğretim materyallerine de yer verilmektedir. Birinci sınıfta, Beringer ve benzeri bir piyano programını bitirme, majör ve minör gamlara başlama, basit parçaları deşifre edebilme; ikinci sınıfta teknik çalışmalar ve etütlere devam etme, polifonik tarzda kolay eserleri çalabilme, kolay sonatinler çalabilme, piyanoya uyarlanan okul ve halk şarkılarına ve korolara eşlik edebilme ve deşifre; üçüncü sınıfta Czerny 30 etüt veya aynı düzeyde etütleri çalabilme, Bach küçük prelüd, füg ve inventionları, kolay sonatları çalmış olma ve orta güçlükteki liedlere eşlik edebilme. Yardımcı çalgı piyano için "yardımcı sazı piyano olan talebeler ikinci sınıf seviyesine kadar yetiştirilecektir" ibaresi bulunmaktadır. Bunlara ek olarak öğrenciye piyano öğretim metotları ve piyano eğitimi hakkında genel bilgi verilmesi şart koşulmuştur.

Gazi Eğitim Enstitüsü Müzik Bölümü'nün 1970 programında, esas çalgı piyano üç yıl, haftada 1 saat, yardımcı çalgı piyano ise iki yıl, haftada 1 saat olarak görünmektedir. Bu programda da 20 saatlik haftalık ders dışı çalışması zorunlu tutulmaktadır. Piyano öğretim programının hedefleri aşağı yukarı 1941 programının hedeflerinin aynısıdır. Tek fark yeni programda piyanonun armoni derslerinde kullanılmasının düşünülmüş olmasıdır. Programda öğrencilere kazandırılması öngörülen beceriler, daha çok öğretim etkinliğini belirtir biçimde ifade edilmiştir. Program özet olarak, 1. sınıfta dizilere başlanması, küçük parçalar, kolay okul şarkılarının deşifresi, armoni dersinde görülen kadansların çalınması; 2.sınıfta arpejlere başlanması, kolay polifonik eserler, sonatinler, deşifre ve armoni derslerindeki kadansların çalınması; 3.sınıfta arpejler ve diziler, Czerny 30 ve eş düzeyde etütlerin çalınması şeklindedir.

Yüksek Öğretmen Okulu Müzik Bölümleri

Gazi Eğitim Enstitüsü Müzik Bölümü 1969 yılına kadar Türkiye'de müzik öğretmeni yetiştiren tek kurum olarak görev yapmıştır. 1969'da İstanbul Atatürk Eğitim Enstitüsü, 1973'te İzmir Buca Eğitim Enstitüsü ve 1981'de Bursa Eğitim Enstitüsü'nün açılmasıyla müzik öğretmeni yetiştiren kurum sayısı dörde ulaşmıştır. 1978'de eğitim enstitüleri "Yüksek Öğretmen Okulu" adını almış ve öğretim süresi

dört yıla çıkmıştır. “Bu kurumlarda müzik öğretmeni yetiştirmede, nitelikleri birbirinden az çok farklı çeşitli programlar uygulanmış, çeşitli yaklaşımlar izlenmiştir”(Uçan, 1994, s.41) Gazi Yüksek Öğretmen Okulu’nda 1978-1982 yılları arasında uygulanmış olan dört yıllık 1978 programı bu döneme bir örnek oluşturabilir. Bu programda, Ana Dal Piyano Eğitimi sekiz yarı yıl, haftada 2 saat (1 saat teorik, 1 saat kuramsal) , Temel Piyano Eğitimi altı yarı yıl, haftada 1 saat okutulmaktadır. Ana dal piyano dersinin, düzeye ve öğretmen durumuna göre 1 saatte 2-4 öğrenci ile; temel piyano dersinin ise düzeye göre 3-6 kişilik gruplarla yapılması öngörülmektedir. Programda Ana Dal Piyano Eğitimi ve Temel Piyano Eğitimi derslerinin tanımları ayrı olarak yapılmış; “Beceriler yarıyıllara dağıtılarak ifade edilmiş ve konu başlığı şeklinde verilmiştir. Önceki programlardan farklı olarak birinci yılda öncelikle piyano tekniğinin yerleştirilmesi üzerinde durulmuştur” (Tufan, 1987,16) Örnek olarak aşağıda 1. ve 2. yarıyıl ana dal piyano eğitimi ders tanımları verilmiştir:

Ana Dal Piyano Eğitimi I-II

1. Yarıyıl: Ana dal olarak piyano eğitiminin ve piyano çalmanın niteliği: Piyano çalmaya uygun el, vücut, davranış ve konumlarının kavranılması, bunların birer alışkanlık haline getirilmesi. Sol ve Fa anahtarlarında yazılmış kolay tartımlı parçaları doğru çalabilme. El konumu değişmeden, iki elin aynı anda koordineli olarak bütün parmaklarını sıra sesler içinde kullanabilme.

2. Yarıyıl: Piyano çalma niteliğine uygun davranışları değişen ve geniş konumlarda uygulama: 1-2-3, 1-2-3-4 parmak numaraları ile çalınabilen dizileri iki el ayrı ayrı yada ters yönde uygulayabilme. Legato(bağlı) çalma tekniğini verilen parça ve diziler üzerinde uygulayabilme.

Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümleri

Müzik öğretmeni yetiştirme, 1982 yılında çıkarılan 2547 sayılı Yüksek Öğretim Yasası ile üniversitelerin eğitim fakültelerine devredilmiştir. Böylece müzik öğretmeni yetiştirme yaklaşık altmış yıllık gelenekselleşmiş bir yapıdan, üniversiter bir yapıya dönüşmüş, lisans, yüksek lisans, sanatta yeterlik ve doktora gibi daha üst düzeylerde eğitim ile araştırma-geliştirme ve akademik olanaklara kavuşmuştur. (Özen, 1998, s.14)

Bu dönemde müzik eğitimi bölümleri lisans programlarında YÖK kanunu ve ilgili yönetmelikler uyarınca üniversite senatosunun kararıyla değişiklik yapma olanağına sahip olmuşlar ve bu nedenle birbirlerinden farklı programlar uygulamışlardır. Örneğin Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümünde (GÜGEF) üç ana bilim/ana sanat dalından (Çalgı Eğitimi, Ses Eğitimi ve Müzik Kuramları Eğitimi Ana Sanat Dalları) oluşan bir lisans programı 1998 yılına kadar uygulanmıştır. Bu programa göre Çalgı Eğitimi Ana Sanat Dalı içinde “alan çalgısı” piyano 4 yıl, haftada 2 saat okutulmaktadır. Ses Eğitimi ve Müzik kuramları Ana Sanat Dallarında piyano 4 yıl, haftada 1 saat; Çalgı Eğitimi Ana Sanat Dalında (alan çalgısı piyano dışındaki çalgılar) ise 3 yıl, haftada 1 saat olarak yer verilmektedir.

Bu programda Çalgı Eğitimi Ana Sanat Dalı içinde verilen piyano eğitiminin Çalgı Eğitimi İlkeleri, Çalgı Bakım Onarım Bilgisi gibi alana yönelik derslerle de desteklendiği görülmektedir.

1992’de Türkiye’de sayısı sekizi bulan müzik eğitimi bölümlerinden yedisinde yapılan bir araştırmaya göre Ana Dal/ Ana Çalgı Piyano dersi 6 bölümde 4 yıl süreyle haftada 2 saat okutulmaktadır. Bir

bölümde ise programda ana çalgı piyano dersi bulunmamasıyla birlikte, piyano 4 yıllık zorunlu ders olarak yer almaktadır. Üç bölümde ana çalgısı piyano olan öğrenciler için zorunlu “Piyano Eşlik” dersi bulunmaktadır. Temel Piyano/ Yardımcı Çalgı dersinin süresi de bölümlere göre 1 ile 4 yıl arasında değişmektedir. (Evyapan ,1993, s.25 -49)

Temel Piyano dersinin 5 müzik eğitimi bölümünde 1 ve 2 yıl süreyle okutulması dikkat çekmektedir. Bu durumdan, öğretmenlik mesleğinde piyanoyu işlevsel olarak kullanabilme becerilerinin kazandırılabilmesi için 1-2 yıllık sürenin yetersiz olduğu ve 3. 4. yıllarda çalgıdan uzaklaşma nedeniyle edinilen becerilerin unutulması gibi sorunlar çıkabileceği anlaşılmaktadır.

Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalları

1998'den itibaren uygulanmakta olan Müzik Öğretmenliği Lisans programı'na göre Piyano I., II. ve III. Sınıflarda her iki yarı yılda, haftada 2 saat okutulan bir derstir. Altı yarıyıl için yapılan ders tanımı şöyle ifade edilmektedir: “Piyano Eğitimi ve Öğretimi, müzik öğretmenliği programının temelini oluşturur. Aşamalı olarak, teknik alıştırmalar ve etütleri, Türk ve dünya bestecilerinin eserlerinden örnekleri , eğitim müziği örneklerini, piyano literatürünü ve okul müziğinde öğrenme ve öğretme tekniklerini kapsar.”(1998 Programı, s.78).

Bir çok yönden eksik ve yetersiz olduğu görülen 1998 programında diğer derslere oranla piyanoya yeterince önem verildiği söylenebilir. Ancak, programda ana çalgı olarak piyano dersinin bulunmaması çok önemli bir eksikliklerdir. Bununla birlikte, 1970'ten itibaren farklı programlar izleyen müzik eğitimi bölümlerinin, ortak bir müzik öğretmenliği programına sahip olmaları yeni yapılanmanın olumlu yönlerinden birisi olarak düşünülebilir.

Müzik Öğretmeni Yetiştiren Kurumlarda Piyano Eğitimsi Kaynakları

Burada, öncelikle yıllarca Türkiye'de müzik öğretmeni yetiştiren en eski ve tek kurum olması bakımından Gazi Eğitim Enstitüsü (GEE) Müzik Bölümünde görev alan piyano öğretmenlerinin ve sahip oldukları niteliklerin belirtilmesi, piyano öğretmeni yetiştirme/ sağlama yollarının ele alınması uygun görülmektedir.

GEE döneminde piyano eğitimi, bölüm şefi ve piyano zümre başkanı olan Prof. Eduard Zuckmayer tarafından yönlendirilmiştir. İlk yıllarda Zuckmayer'in uygun gördüğü mezunlar sınavsız olarak öğretmen kadrosuna tayin edilmiştir.Daha sonra yine Zuckmayer'in girişimleri ile piyano öğretmeni yetiştirmek üzere yurt dışına öğrenci gönderilmiştir. GEE'de asistanlık sistemi 1955'te yönetmeliğe bağlanmış ve kurum içinde yetiştirilmek üzere sınavla asistan alma olanağı sağlanmıştır.

1938-1978 yılları arasında GEE Müzik Bölümünde kadrolu olarak görev yapan piyano öğretmenleri Suavi Serdaroğlu, Nurhan Büyükgönenç, Süleyman Sırrı Güner, Erdoğan Özdemir ve Hilal Apaydın'(Dicle)dir. GEE Müzik bölümünde çoğu zaman Zuckmayer'in yanı sıra, yıllarca kadrolu tek piyano öğretmeni olarak çalışan Nurhan Büyükgönenç 1955'de

GEE Müzik Şubesi'ne piyano asistanı olarak atanmış, daha sonra burslu olarak İspanya'ya gönderilmiştir. Madrid Konservatuarını bitirerek yurda dönen Büyükgöneç 1979'da vefat edene kadar GEE'de çalışmış ve çok sayıda öğrenci yetiştirmiştir. Özdemir ve Güner de asistanlık ve Avrupa'da eğitim yoluyla yetişen ve 1975'li yıllarda GEE'ye dönen piyano öğretmenleridir. (E. Özdemir yaklaşık iki yıl sonra tekrar Almanya'ya dönmüştür.) Devlet Konservatuarı mezunu olan ve ABD'de yüksek öğrenimini bitiren Hilal Apaydın ise, Öğretmenler Kurulu Kararı ile piyano öğretmeni olarak GEE'ne atanmıştır.

Kuruma piyano öğretmeni sağlamak amacıyla piyano öğretmeni olarak yetiştirilmek üzere yurt dışına öğrenime gönderilen mezun öğrencilerden Mahmut Sarı döndüğünde Buca Eğitim Fakültesine atanmış; Muammer Tomris, Mustafa Özhan, Tuncer Erdem, Soner Sertçetin ise geri dönmemişlerdir.

GEE Müzik Bölümünde piyano eğitimi, hiçbir zaman yeterli sayıda kadrolu piyano öğretmeni bulunmadığı için, kurulduğu tarihten itibaren Devlet Konservatuarı öğretmenlerinin destekleri ile yürütülmüştür. Ferhunde Erkin, Ulvi Cemal Erkin, Bülent Arel, Leyla Atak, Fuat Turkey, Metin Öğüt, Tulga Çetiz kurumda uzun süre görev alan Devlet konservatuarı öğretmenleridir. Brigitte Weiss yabancı uyruklu sözleşmeli piyano öğretmeni olarak çalışmıştır.

1970'li yıllarda iki eğitim enstitüsünün açılmasıyla artan piyano öğretmeni ihtiyacını sağlamak üzere MEB tarafından kendini yetiştirmiş müzik öğretmenleri arasından sınavla öğretmen alma yoluna gidilmiştir. GEE'de 1974 ve 1978'de, Gazi Orta Öğretmen Okulu döneminde 1982'de asistanlık sınavları açılarak çok sayıda piyano asistanı alınmıştır.

Musiki Muallimden başlayarak konservatuardaki görevine ek olarak Müzik Eğitimi Bölümündeki piyano derslerini sürdüren piyanist ve eğitimci Ferhunde Erkin 1980'li yıllara kadar halen çoğu piyano eğitimi alanında öğretim üyesi olarak Türkiye'nin çeşitli üniversitelerinde görev yapmakta olan piyano asistanlarının (Merhum Nurhan Büyükgöneç, Mansur Özen, Abdullah Uz, Hakkı Kıvrak, Nevhiz Ercan, Gül Çimen, Selmin Tufan, İpek Kıvrak) yetiştirilmesinde de önemli bir görev üstlenmiştir.

Eğitim Enstitüsü dönemindeki asistanlık sistemi daha çok usta-çırak usulünce yürütülmesi ve bir öğretim programına bağlı olmaması açısından eleştirilebilir. Bununla birlikte , "asistanın çalgısını 3 yıl gibi uzun bir süre çalışarak alanında gelişebilmesi olanağını sağlamak; aynı zamanda piyano dersi verebilmesi, yönetsel etkinliklere katılabilmesi olanağını sağlamak gibi olumlu yanları vardır."(Uz, 2002, s.151)

Eğitim Fakültesine bağlı müzik eğitimi Anabilim Dallarına piyano öğretim elemanı alımı fakültelerin açtığı sınavlarla yapılmaktadır. Çoğu fakülte yüksek lisans/ doktora yapmış veya yapmakta olmayı öngörmektedir. Lisans Üstü programları olmayan bazı üniversitelerdeki lisans mezunu araştırma görevlileri de YÖK kanununun 35. maddesi ile Gazi ve Marmara Üniversitelerinde lisans üstü programlara gönderilmişlerdir.

GÜ, Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yüksek lisans ve doktora programına devam eden araştırma görevlilerinin yüksek lisansta 2, doktora da 1 yarıyıl olan piyano dersleri sona erdikten sonra piyano çalışmalarını sürdüremedikleri; daha çok kuramsal derslerin gerektirdiği araştırma, tez çalışması ve yabancı dil üzerine yoğunlaşmakta oldukları görülmektedir. Yüksek lisansta Piyano Öğretim İlke ve Yöntemleri, Piyano Pedagojisi , Piyano Repertuarı vb. alana yönelik dersler her dönem açılmamaktadır. Doktora programında ise bu tür dersler zaten bulunmamaktadır. Bu nedenle, sadece 3 yarı yıl piyano dersi olarak ve tez vb. nedenlerle bir-iki yıl çalgıya ara vererek bir araştırma görevlisinin piyano eğitimcisi olarak hakkıyla yetiştirildiği söylenememektedir.

Eğitim Fakültesi Müzik Bölümü/ Müzik Eğitimi Anabilim Dalı döneminde de MEB veya YÖK bursuyla yurt dışında lisan üstü eğitim amacıyla az sayıda da olsa öğrenci gönderilmekte ve bu yolla piyano eğitimcisi yetiştirilmektedir. GEE döneminden itibaren yurt dışına öğrenime gönderilen bir çok öğrencinin geri dönmediği veya yurda gelip tekrar geri döndüğü dikkate alındığında bu yöntemin soruna çözüm sağlamakta çok yetersiz kaldığı anlaşılmaktadır.

1990'da Sovyetler Birliği'nin dağılmasıyla kurulan Türk Cumhuriyetlerinden, özellikle Azerbaycan'dan çok sayıda sanatçı Türkiye'ye yerleşmiş ve bazı müzik eğitimi bölümlerinde piyano eğitimcisi olarak görev almışlardır. Piyano eğitimcisi bulmakta sıkıntı çeken bazı müzik eğitimi bölümleri, yabancı öğretim elemanı getirtme yolunu seçmektedir.

Müzik Eğitimi Ana Bilim Dallarında Piyano Eğitiminin Günümüzdeki Koşulları

21 Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalında görevli Piyano öğretim elemanları ve fiziksel koşullar hakkında son durumu belirlemek için 21 Müzik Eğitimi Anabilim Dalı bölüm başkanı ve piyano öğretim elemanlarından bilgi alınmıştır.

GSEM MÖ ABD	Piyano Öğretim Elemanı Sayısı	Piyano ve Çalışma Odalarının Durumu
Bolu AİBÜ EF	Yeterli sayıda Branşında uzman 6 ögr.elemanı, ve 2 arş.gör.	Oldukça yeterli
Erzurum AÜ KKEF	2 sözleşmeli yabancı uzman ögr.grv. ve 1 arş.gör. Öğretim elemanı ihtiyacı var.	Piyano sayısı yetersiz.
Erzincan AÜ EEF	Branş dışı kadrolu 2 ögr.grv ve ücretli 1 ögr.grv. Şiddetle piyano eğitimcisi gerekiyor.	Piyano ve diğer koşullar yeterli.
Balıkesir BÜ NEF	Alanı piyano olan 1 ögr.gör (master), 1 arş gör. Şimdilik yeterli. İhtiyaç var.	Yeterli
Sivas CU EF	Esas branşı piyano olmayan 3 ögr.görevlisi. Acilen ihtiyaç var.	Yeterli
Çanakkale 18 MÜ. EF	3 piyano ögr.görevlisi, 35.madde ile doktora yapan 1 arş.gör.	Yeterli
İzmir DEÜ BEF	6 kadrolu eleman, 4'ü branş elemanı, 3 dışardan ücretli ögr.gör. İhtiyaç var.	Piyano sayısı kısmen yeterli
Ankara GÜGEF	8 kadrolu elemandan 7'si branş uzmanı, 6 ücretli ögr.grv. İhtiyaç var.	65 piyanun 20'isi çok harap durumda. Kısmen yeterli.

Şanlıurfa HÜ FEF	Branş dışı kadrolu 3 ögr.elemanı. 1 arş.gör. 35.madde ile master yapıyor. İhtiyaç var.	Tamamen yetersiz.
Malatya İÜ EF	Kadrolu 1piyano ögr.üy. ve 2 okutman.2 branş dışı okutman. En az 4 öğretim görevlisine ihtiyaç var.	Piyano sayısı yeterli. Diğer koşullar iyi.
Trabzon KTÜ FEF	1sözleşmeli yab.uyruklu ögr.üyesi,3 kadrolu ögr.grv. 1arş gör.35.mad.doktora programında	Piyano sayısı çok yetersiz.
İstanbul MÜ AEF	1sözleşmeli yab.ögr.gör.,10 kad ögr.elemanı 1 ücretli yab.ögr.gör. (Tümü alanın uzmanı)	Piyano ve çalışma odası Yetersiz.
Muğla MÜ EF.	1kadrolu yrd.doç., 1'i orta öğretimden diğeri master öğrencisi 2 ücretli eleman. Acilen ihtiyaç var.	Piyano sayısı orta düzeyde
Niğde NÜ EF	Branşdışıkadrolu1ögr.grv.ve1arş.gör.35.mad.doktorada 3 piyano arş.gör.	Yeterli
Samsun 19 Mayıs Ü. EF.	Kadrolu 3 ögr.gör.2 ücretli ögr.gör. (1 yab.uzman, 1 orta öğretimden). İhtiyaç var	Yeterli
Tokat GOPÜ EF	Branşı piyano kadrolu 1 ögr.grv.1 okutman 1 branş dışı okutman. 2 öğretim görevlisine ihtiyaç var.	Piyano sayısı yeterli ve diğer koşullar iyi.
Denizli PÜ EF	4 Piyano Öğr.Grv. ,Branş dışı 1 ögr.gör.	Piyano sayısı yeterli
Konya SÜ EF	Kadrolu 5 piyano ögr. Elemanı.Branş dışı 3 ücretli ögr.gör. Öğretim elemanına ihtiyaç var.	Piyano sayısı yetersiz ve fiziki koşullar iyi değil.
Isparta SDÜ BEF	Kadrolu 2 piyano ögr.gör.ve 1 arş.gör. Öğretim görevlisi ihtiyacı var.	Piyano ve çalışma odası sayısı yetersiz .
Bursa UÜ EF	Alanı piyano olan kadrolu 3 ögr.gör.,2 okutman,1 arş.gör. ve 4 sözleşmeli yabancı ögr.gör.	Piyano ve çalışma odası yetersiz .
Van 100. Yıl Ü. EF	1kadrolu piyano ögr.grv.,2 söz.yab branş dışı ögr.grv.35.mad.masterde 1 arş.gör. İhtiyaç var.	Piyano ve çalışma odası yeterli.

Alınan bilgiler değerlendirildiğinde 21 Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı'ndan 14'ünde piyano alanında uzmanlaşmış öğretim elemanına ihtiyaç duyulduğu görülmektedir. 4 Müzik Eğitimi Anabilim Dalında piyano alanında öğretim elemanı hiç bulunmamaktadır. 14 müzik eğitimi anabilim dalında yeterli sayıda branş elemanı olmadığı için, alan dışı kadrolu veya ücretli elemanları görevlendirilmektedir. Eleman azlığı nedeniyle dersler bazı anabilim dallarında 1 saatte üç öğrenci, 2 saatte üç öğrenci ile yapılmakta ve öğretim elemanları açığı kapatabilmek için aşırı ders yükü almaya mecbur kalmaktadırlar.

8 Müzik eğitimi anabilim dalında piyano ve çalışma odası sayısının ihtiyacı karşılayamayacak kadar yetersiz olduğu, diğer fiziksel koşulların da iyi durumda olmadığı ortaya çıkmıştır.

Programda haftada 2 saat olan ders çoğu müzik eğitimi anabilim dallarında 2 öğrenci ile 2 saat okutulmakta, böylece bir öğrenci haftada iki kez yaklaşık 25 dakika yani toplam 1 saat ders almakta 1 saat de ders izlemektedir.Bazılarında ise 1 saatte 1 öğrenci ile ders yapılmaktadır.Programdaki haliyle

Müzik eğitimi Anabilim Dallarında alınan bilgilere göre piyano eğitiminde başlıca şu sorunlar ortaya çıkmaktadır:

- a- Uzman piyano eğitimcisi gereksinimi,
- b- Piyano sayısının yetersiz olması,
- c- Mevcut piyanoların bir kısmının çok eski, bakımsız ve akortsuz olması,

- d- Çalışma odası ve diğer fiziksel koşulların yetersizliği,
- e- Güzel sanatlar lisesinden farklı düzeylerde, yetersiz alt yapı ve hatalı teknikle gelen öğrenciler,
- f- bir ders saatinde iki öğrenci ile haftada iki kez yapılan derslerin verimli olmaması.

Sonuç ve Öneriler

Sonuç olarak, MMM'nden günümüze, müzik öğretmeni yetiştiren tüm kurumlarda piyano eğitimine daima yer ve önem verildiği görülmektedir. Farklı programlarda piyano dersi içeriklerinde aşağı yukarı aynı hedefler yer almaktadır. Piyano eğitimcisi yetiştirme ve sağlama işi yurt dışına öğrenci gönderme, kurumda asistan yetiştirme, araştırma görevlisi alma, yurt dışından eleman getirtme, yabancı uyruklu elemanlardan yararlanma şeklinde yürütülmüştür.

Günümüzde piyano eğitiminin hangi koşullarda yürütüldüğüne bakıldığında mevcut anabilim dallarının yarısından çoğunda piyano eğitimcisine ihtiyaç duyulduğu, üçte birinde yeterli sayıda piyano bulunmadığı ve dörtte birinde ise diğer fiziksel koşulların (bina ve çalışma odaları) yetersiz olduğu anlaşılmaktadır. Bu verilerden çoğu bölümde piyano eğitimi ve öğretimi için gerekli temel koşulların sağlanamadığı anlaşılmaktadır.

Öneriler

Müzik Eğitimi Anabilim Dalları yeterli sayıda piyano öğretim elemanı olarak derslerin doğru ellerde yürütülmesini sağlamalıdır. Böylece kurumlardaki elemanların da aşırı ders yükünden kurtulmaları ve akademik çalışmalara zaman ayırmaları sağlanmış olacaktır. Branş dışı ve bazı ücretli elemanların, alanda yetkin olmamaları ve sık sık değişmeleri nedeniyle, piyano eğitimini olumsuz yönde etkileyeceği unutulmamalıdır.

Müzik öğretmenliği lisans programı piyano eğitimi açısından tamamen yeterli değildir. Programda ana çalgı piyano dersine de yer verilmeli ve piyano eğitimini destekleyecek "Çalgı Öğretim İlke ve Yöntemleri, piyanoda Eşlik, Piyano Bakım Onarım" gibi dersler konulmalıdır.

1998 öncesi GÜGEF'te uygulanan üç ana sanat dalından (Çalgı Eğitimi, Ses Eğitimi, Müzik kuramları Eğitimi Ana Sanat Dalları) oluşan lisans programındaki gibi, belli bir alanda uzmanlaşmanın başlamasına ve lisansüstü programlarda da sürdürülmesine olanak sağlayan, aynı zamanda eğitim fakültelerine ve Anadolu Güzel Sanatlar Liselerine çalgı eğitimcisi yetiştirme bakımından sağlam bir zemin hazırlayan yeni bir müzik öğretmenliği lisans programı hazırlanmalıdır.

Müzik eğitimi anabilim dallarına ve onların temelini oluşturan AGSL Müzik Bölümlerine piyano eğitimcisi bulmakta sıkıntı çekilmektedir. Piyano öğretimi her iki kurumda da mutlaka uzman öğretim elemanları tarafından yürütülmelidir. Bu amaçla, piyano eğitimine yönelecek olan öğrencilere yüksek lisans ve doktora programlarında piyano öğretim yöntemleri, piyano edebiyatı, piyano ile eşlik vb. alana yönelik kuramsal dersler konulmalıdır. Kuramsal dersler piyano öğretmenliği uygulaması ile desteklenmelidir. Ayrıca piyano ile eşlik (korrepetition) ve oda müziği gibi performansla yönelik derslere

yer verilmelidir. Lisans üstü eğitim sürecinde ana çalgı piyano derslerinin sürekliliği sağlanmalı ve öğrencinin çalgısından uzak kalması engellenmelidir.

Piyano sayısı yetersiz olan anabilim dalları bu sorunu çözmek için çaba göstermelidir. Yeterli sayıda olanlarda ise eski piyanolar onarılmalı, piyano bakımı ve akordu ihmal edilmemelidir. Diğer fiziksel koşulların iyileştirilmesine çalışılmalıdır.

AGSL Müzik Bölümlerinden gelen öğrencilerde karşılaşılan sorunlar ve o kurumlarda verilen eğitim hakkında Milli Eğitim Bakanlığınca bir sempozyum düzenlenmelidir.

Ana bilim dallarında düzenlenecek piyano eğitimi konulu sempozyum, panel, seminer gibi etkinlikler yoluyla alana ilişkin sorunların tartışılmasına ve anabilim dalları arasında etkileşim sağlanmasına olanak sağlanmalıdır.

KAYNAKLAR

- Evyapan, A. (1993) “**Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Bölümlerinde Eğitsel Piyano Dağarında Bulunması Gereken Teknik Metotların İncelenmesi**”, İnönü Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, yayınlanmamış yüksek lisans tezi, s, 25-49, Malatya.
- Kutluk, Ö. (2001). “**Türkiye’deki Müzik Öğretmeni Yetiştiren Kurumlarda Piyano Eğitimi**”, GÜ Fen Bilimleri Enstitüsü , yayınlanmamış doktora tezi, Ankara.
- MEB Tebliğler Dergisi (1944)**, 9, 410, s.125, Ankara.
- MEB Tebliğler Dergisi (1970)**, 33,1609, Ankara.
- Özen, M. (1998). “**Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Bölümü Öğrencilerinin Piyano Müzik Öğretmenliğinin Gereklere Doğrultusunda Kullanma Becerileri**”, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, yayınlanmamış doktora tezi, s, 14, Ankara.
- Tufan, E. (1987). “**Müzik Öğretmeni Yetiştiren Yüksek Öğretim Kurumlarındaki Ana Çalgı Piyano Eğitiminin Programlar yönünden İncelenmesi**” GÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara.
- Uçan, A. (1982). “**Gazi Yüksek Öğretmen okulu Müzik Bölümü Müzik alanı Birinci Yıl programının Değerlendirilmesi.**” Çağrı Matbaası, s.195-197, Ankara.
- Uçan, A. (1994). “**Müzik Eğitimi**”. Müzik Ansiklopedisi Yayınları, s.40-41, Ankara.
- Uz, A. (2002). “**21. Yüzyıl Başında Türkiye’de Müzik Sempozyumu**”. Seveda Cenap And Vakfı Yayını, s.147-159, , Ankara.
- Yayla, F. (2003). “**Cumhuriyet Dönemi Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sürecinin İncelenmesi**”, GÜ Eğitim Bilimleri Enstitüsü, yayınlanmamış doktora tezi, 2003, Ankara.
- Müzik Öğretmenliği Lisans Programı, s.77, 78. www.yok.gov.tr/egitim/ogretmen